

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКИ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындарда жүргізілген пікіртерімнің нәтижесі
(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік
және қоймада сақтау, ауыл шаруашылығы)

2026 жылғы I тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Ақша-кредит саясаты департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4 бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайы (5 бет)
- валюта бағамының әсері (6 бет)
- кредиттеу шарттары (7-8 бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау

- сұраныс пен бағаларға шолу (9 бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (10 бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (11-13 бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (14 бет)
- еңбекақы және жұмыспен қамту (15 бет)

Қорытынды

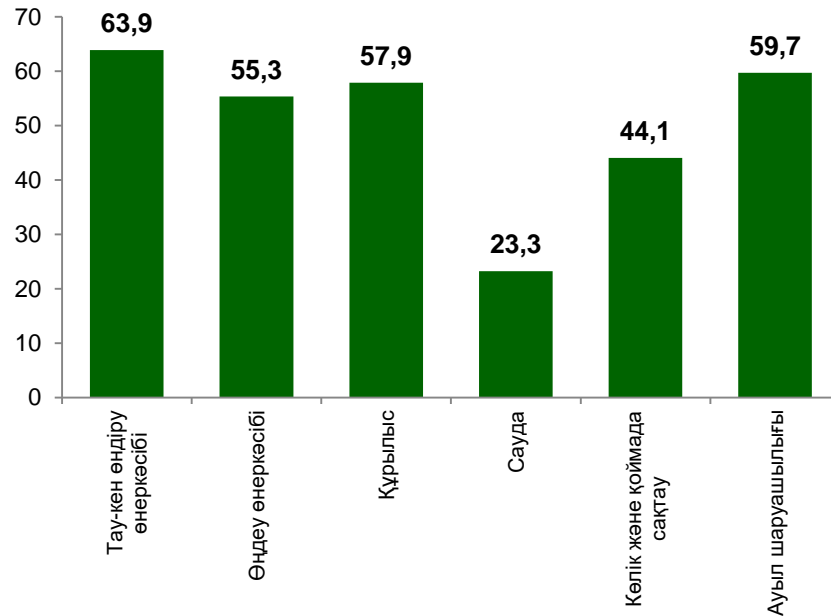
Пікіртерім туралы мәлімет

Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардың бизнес конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2026 жылғы 1-тоқсан
Мониторингке қатысушы кәсіпорындар саны	➤ 3 492

Іріктеме туралы мәлімет

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 241
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 795
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 318
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 963
Көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары	➤ 270
Ауыл шаруашылығы	➤ 191
Іріктеме бойынша кәсіпорындардың барлығы	➤ 2 778

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

2026 жылғы 1-тоқсанда іріктеменің жартысынан астамын тау-кен өндіру өнеркәсібі (63,9%), ауыл шаруашылығы (59,7%), құрылыс (57,9%) және өңдеу өнеркәсібі (55,3%) саласындағы ірі және орта кәсіпорындар құрады.

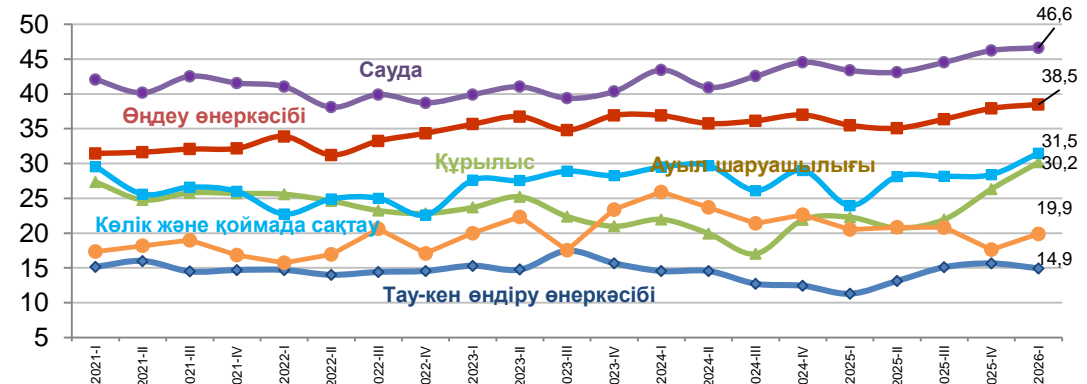
Іріктеменің жартысынан азы көлік пен қоймада сақтау (44,1%) және сауда (23,3%) саласындағы ірі және орта кәсіпорындардан тұрады.

2026 жылғы 1-тоқсанда бәсекелестіктің маңыздылығы тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда, барлық салада артты.

Сауда нарықтық бәсекелестік барынша әсер ететін сала болып қалуда, мұнда кәсіпорындардың 46,6%-ы оның өз бизнесіне әсерін сезінуде.

Өңдеу өнеркәсібінде мұндай кәсіпорындардың үлесі 38,5%, көлік пен қоймада сақтауда – 31,5%, құрылыста – 30,2%, ауыл шаруашылығында – 19,9%, ал тау-кен өндіру өнеркәсібінде 14,9% болды.

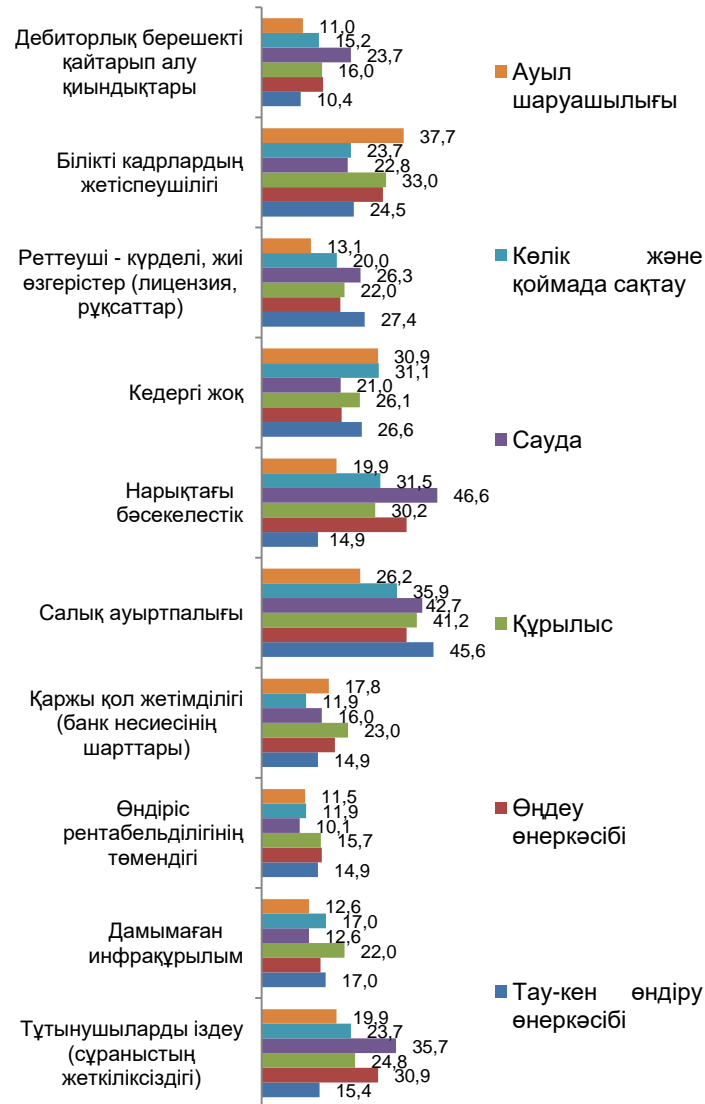
2-график. Нарықтық бәсекелестікті кедергі ретінде көрсеткен кәсіпорындардың үлесі, %

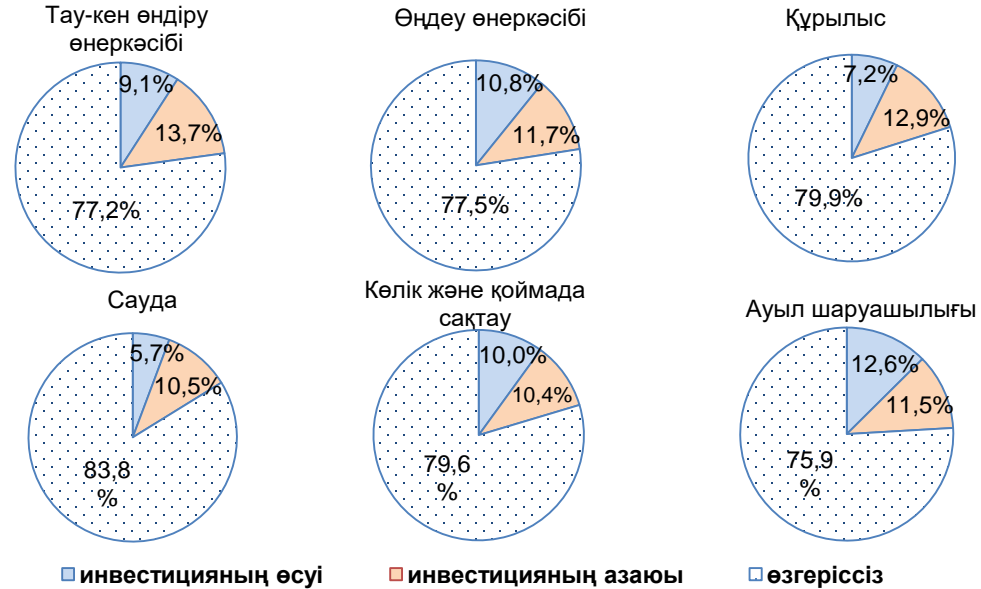
Экономикалық жағдайды бағалау

Инвестициялық белсенділік жағдайы

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігін шектеуші факторлар, %

4-график. Кәсіпорындардың келесі 12 айдағы инвестициялау деңгейінің өзгерісі бойынша күтулері, %

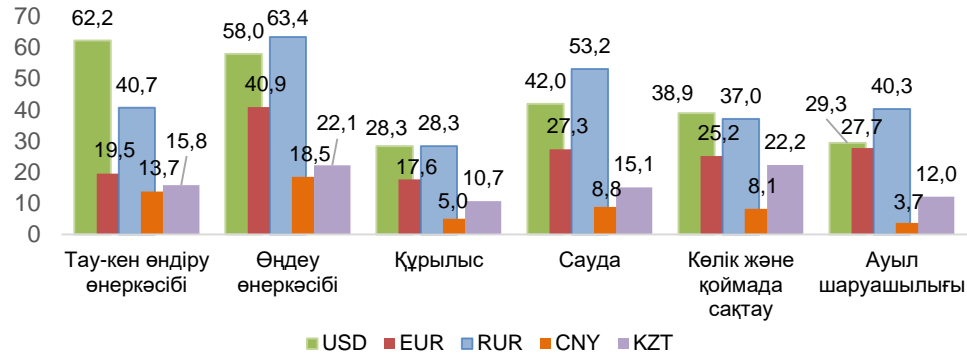
2026 жылғы 1-тоқсанда кәсіпорындарға бизнесті жүргізуде мына факторлар:

- сауда және өңдеу өнеркәсібі үшін **нарықтық бәсекелестік**;
- тау-кен өндіру өнеркәсібі, құрылыс, көлік және қоймада сақтау үшін **салық ауыртпалығының деңгейі**;

- ауыл шаруашылығы үшін **білікті кадрлардың жетіспеуі** негізгі кедергі болды.

Келесі 12 айда барлық сала бойынша инвестицияларды қаржыландыру негізінен бұрынғы көлемде сақталады, бұл ретте ауыл шаруашылығында (12,6%) ең көп ұлғаюы күтілуде. Инвестициялардың қысқаруы бойынша ең теріс күтулер тау-кен өндіру өнеркәсібінде (13,7%) қалыптасты.

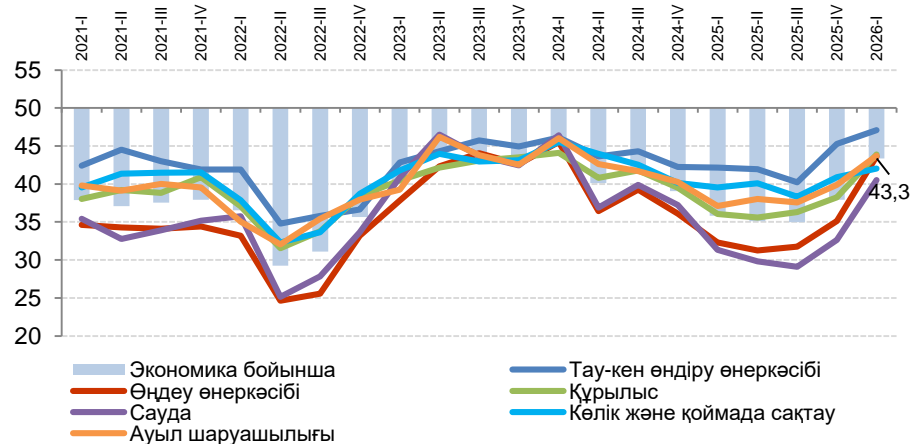
5-график. Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

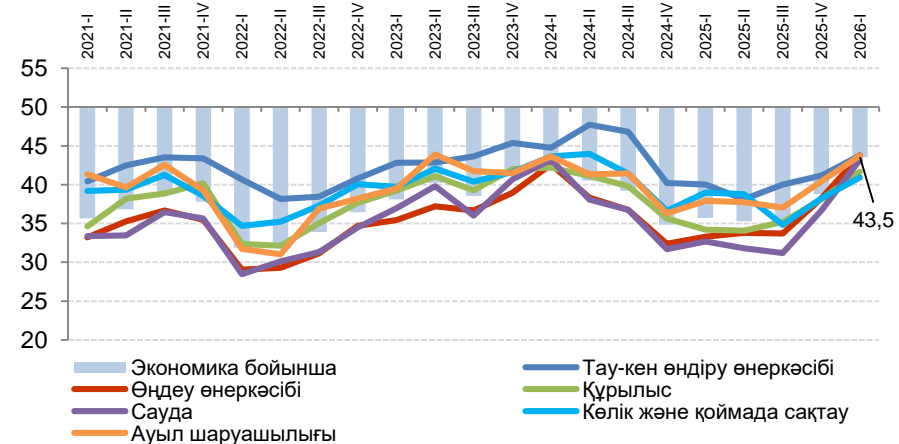
Тау-кен өндіру өнеркәсібі, сауда және ауыл шаруашылығы салаларында Ресей рублі есеп айырысуда басым. Ал АҚШ доллары тау-кен өндіру өнеркәсібі, көлік пен қоймада сақтау саласында басым.

2026 жылғы 1-тоқсанда есеп айырысуда теңгені өңдеу өнеркәсібінің, көлік пен қоймада сақтау кәсіпорындары барлығынан көп пайдаланды.

6-график. Теңге бағамының Ресей рубліне қатысты өзгеруінің кәсіпорын қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

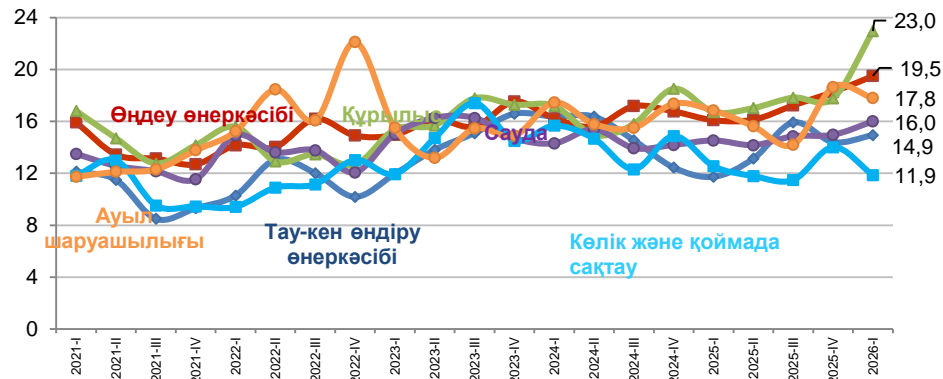
7-график. Теңге бағамының АҚШ долларына қатысты өзгеруінің кәсіпорындар қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

2026 жылғы 1-тоқсанда барлық саладағы кәсіпорындар қызметіне теңгенің Ресей рубліне және АҚШ долларына қатысты бағамы өзгеруінің теріс әсері төмендегенін атады.

* ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

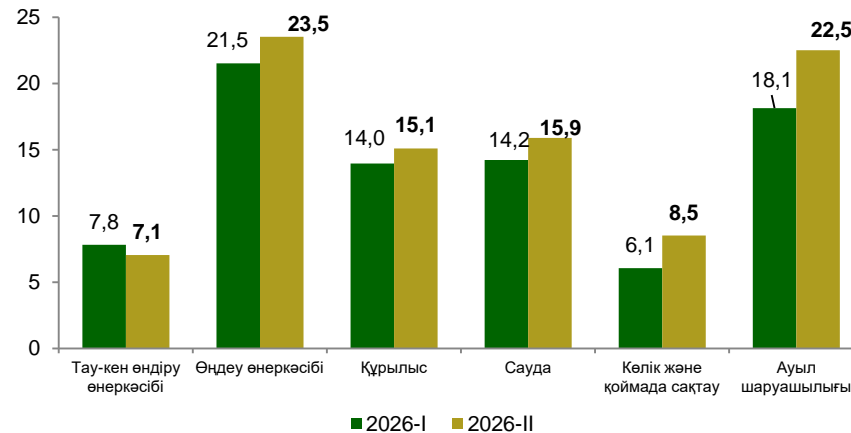
8-график. Кредиттеу шарттары қолайлы деңгейден жоғары кәсіпорындардың үлесі, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	қолжетімді	нақты	қолжетімді
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	18,5	6,6	6,6	3,2
Өңдеу өнеркәсібі	16,1	7,3	5,0	3,5
Құрылыс	21,1	10,1	6,2	4,7
Сауда	20,2	9,0	4,9	4,0
Көлік және қоймада сақтау	20,7	7,2	6,9	3,7
Ауыл шаруашылығы	10,1	8,1	-	3,7

9-график. Кредит алуды көздеген кәсіпорындар, %

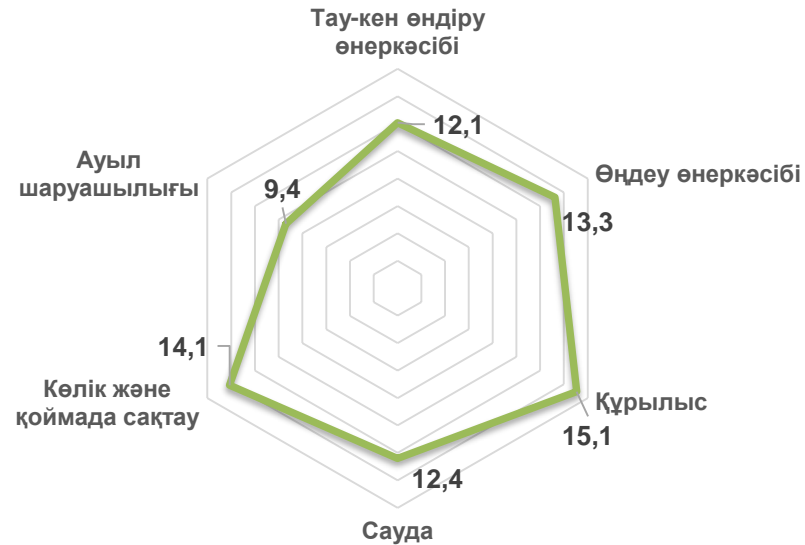

2026 жылғы 1-тоқсанда ауыл шаруашылығынан, көлік пен қоймада сақтаудан басқа барлық салада банктік кредиттеу шарттары тиімсіз болатын кәсіпорындар үлесі артты. Кредиттеу шарттары тиімді деңгейден жоғары болған кәсіпорындардың ең көп саны құрылысқа (23,0%), ал ең азы көлік пен қоймада сақтау саласына (11,9%) тиесілі.

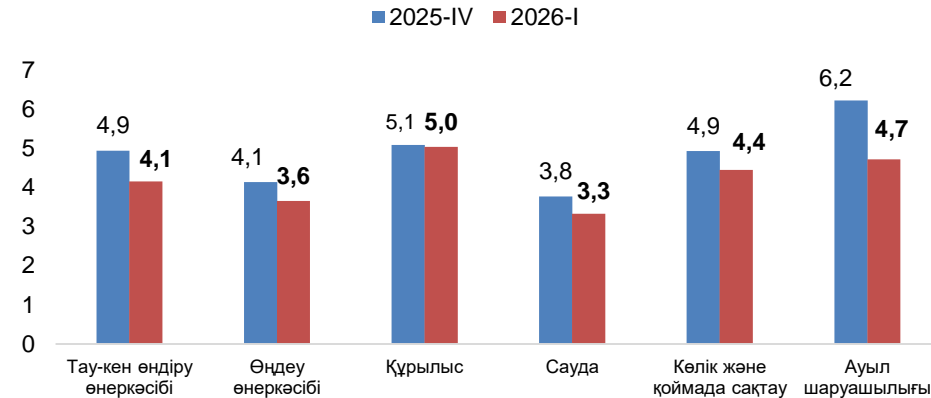
Теңгемен алынған кредиттер бойынша ең жоғары пайыздық мөлшерлеме құрылыста (21,1%), ал шетел валютасында – көлік пен қоймада сақтауда (6,9%) аталды.

2026 жылғы 2-тоқсанда кредит алуға ниетті кәсіпорындардың ең көп үлесі өңдеу өнеркәсібіне (23,5%), ал ең азы тау-кен өндіру өнеркәсібіне (7,1%) тиесілі.

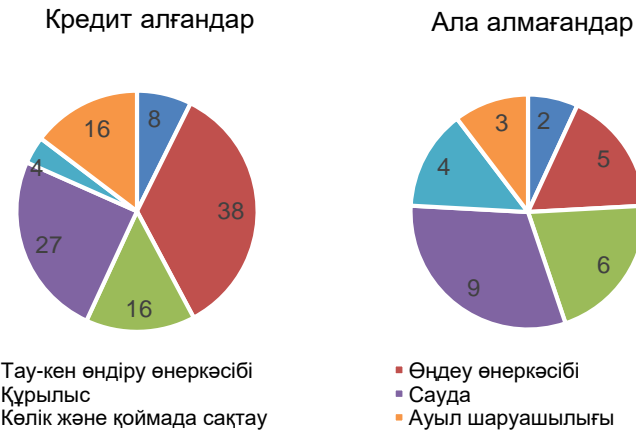
10-график. Орташа өлшемді* кредиттік жүктеме**, %

11-график. Банк кредиттері бойынша мерзімі өткен*** берешегі бар кәсіпорындардың үлесі, %

12-график. Кредит алуға берілген өтініштерді қарау нәтижесі, саны

2026 жылғы 1-тоқсанда құрылыс саласындағы орташа өлшемді кредиттік жүктеме (15,1%) басқа салаларға қарағанда жоғары болды. Бұл көрсеткіштің ең аз мәні ауыл шаруашылығы (9,4%) саласында байқалды.

Банктердің қарыздары бойынша мерзімі өткен берешегі бар кәсіпорындар үлесі барлық салада төмендеді.

2026 жылғы 1-тоқсанда барлық саладағы пікіртерімге қатысқан **29 кәсіпорынға** кредит берілмеді.

*Орташа салмақтанған мән - бұл жауаптар үлесі бойынша салмақтанған интервалдың орташа мәні

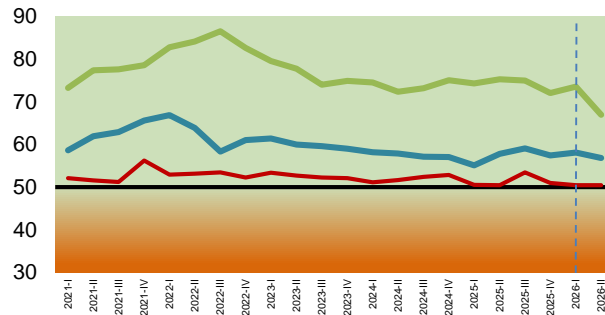
** Ай сайынғы төлем / өнімді сатудан түскен кіріс * 100

*** 90 күннен астам

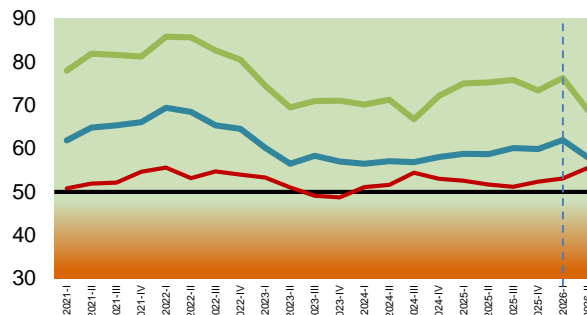
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Сұраныс және бағаларға шолу

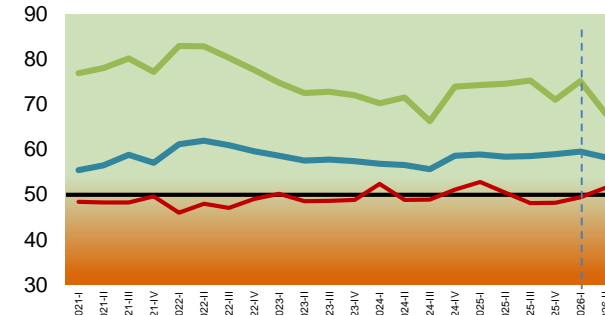
13-график. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

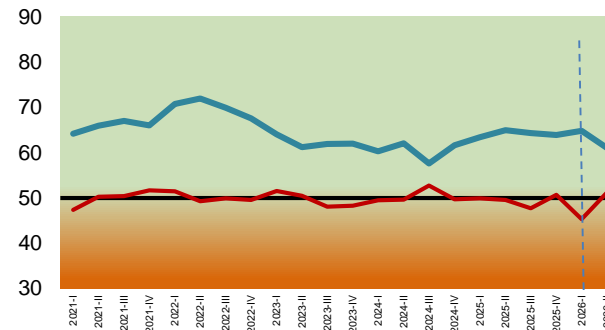
14-график. Өңдеу өнеркәсібі, ДИ

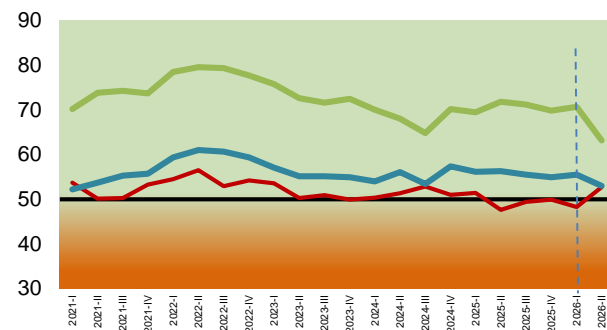
15-график. Құрылыс, ДИ

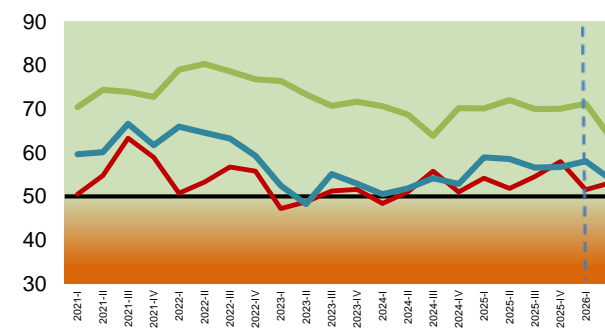
16-график. Сауда, ДИ

17-график. Көлік және қоймада сақтау, ДИ

18-график. Ауыл шаруашылығы, ДИ

— Сұраныс — Дайын өнім бағасы — Шикізат бағасы

2026 жылғы 1-тоқсанда өңдеу өнеркәсібі мен құрылыста **дайын өнімге сұраныстың** оң динамикасы байқалды. Оң динамикаға қарамастан, құрылыстағы көрсеткіш 50 деңгейден төмен болып қалады, бұл әлі де жағымсыз тенденцияларды көрсетеді. 2026 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындардың көпшілігі дайын өнімге сұраныстың артуын күтеді.

2026 жылғы 1-тоқсанда барлық салада **дайын өнім бағасының** өскені аталды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада дайын өнім бағасының өсу қарқынының баяулауы күтіледі.

Сонымен қатар барлық салада **шикізат пен материалдар бағасының** өсуі ұлғайды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқынының баяулауы күтіледі.

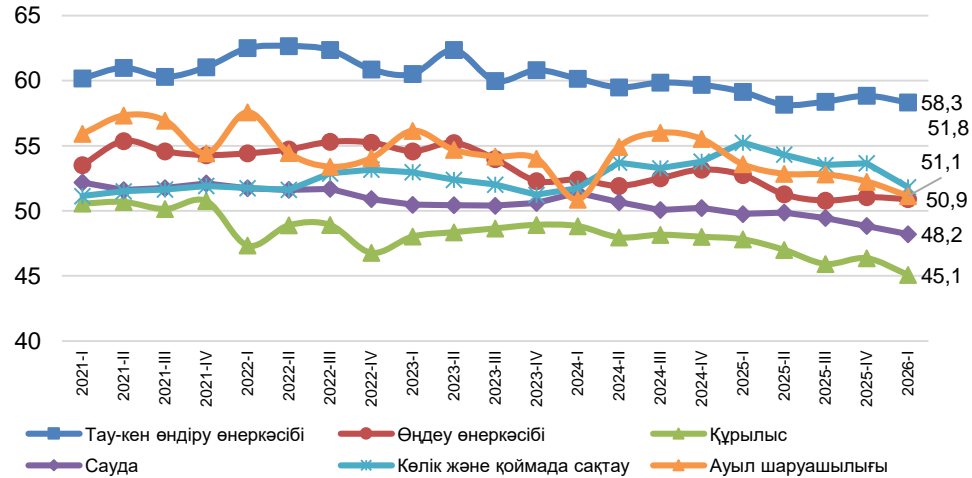
*ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

** 2026 жылғы 2-тоқсандағы кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі

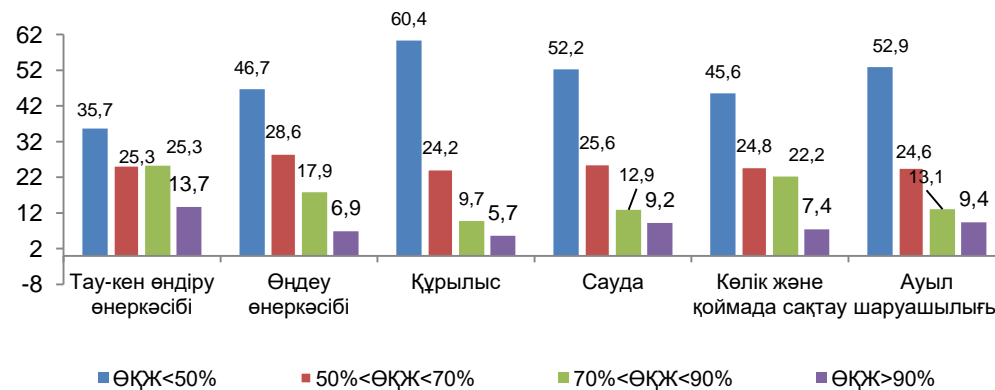
19-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа өлшемді жүктемесі*, %

2026 жылғы 1-тоқсанда өндірістік қуаттардың орташа өлшемді жүктемесі (ӨҚЖ) барлық салада төмендеді. ӨҚЖ-ның барынша жоғары деңгейі тау-кен өндіру өнеркәсібінде (58,3%).

Тау-кен өндіру өнеркәсібінде жағдай өте жақсы, мұнда ӨҚЖ (ӨҚЖ>=90%) барынша жоғары көрсеткіші бар кәсіпорындардың үлесі басқа салаларға қарағанда көбірек.

20-график. Өндірістік қуат жүктемесінің 2026 жылғы 1-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындар үлесі %-бен

* Орташа арифметикалық өлшем – өндірістік қуаттар жүктемесінің деңгейі туралы сұраққа берілген жауаптар үлесі бойынша өлшенген аралықтың орташа мәні.

** Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өнеркәсібі мен сауданы қоспағанда)

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалық мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**, %	ӨҚК	ААҚУ, %
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	1,39	1,53	0,15	33,9	0,56	51,9
Өңдеу өнеркәсібі	1,48	1,58	0,17	24,1	0,41	64,4
Құрылыс	1,11	1,26	0,10	17,6	0,29	75,5
Сауда	1,23	1,23	0,27	21,7	0,28	79,6
Көлік және қоймада сақтау	1,22	1,63	0,14	34,8	0,44	37,2
Ауыл шаруашылығы	1,52	1,39	0,10	23,6	0,43	44,8

2026 жылғы 1-тоқсанда кәсіпорындардың қаржылық-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері мынадай болып қалыптасты:

- ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының өтімділігі барынша жоғары (**АӨК=1,52**);
- көлік пен қоймада сақтау кәсіпорындары барынша төлемге қабілетті (**ЖТҚК=1,63**);
- саудадағы іскерлік белсенділік басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары (**ААК=0,27**);
- көлік пен қоймада сақтау кәсіпорындары барынша рентабельді (**СР=34,8%**), құрылыста рентабельділік төмен (**СР=17,6%**);
- тау-кен өндіру өнеркәсібі кәсіпорындарында (**ӨҚК=0,56**) өз қаражаты есебінен инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігі басқа салаларға қарағанда жоғары;
- сауда кәсіпорындары активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты болды (**ААҚУ=79,6%**).

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Компанияның ағымдағы міндеттемелерді (қысқамерзімді) айналым активтері есебінен ғана өтеу қабілеттілігін сипаттайды. Көрсеткіш неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның төлем жасауға қабілеттілігі соғұрлым жақсы болады.
ЖТҚК (жалпы төлем қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқамерзімді және ұзақмерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейінгі) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру коэффициенті)	МК/(МК+Міндеттемелер) МК – меншікті капитал	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚУ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқамерзімді активтер/Активтер*100	Баланстың жалпы өтімділігін бағалауға мүмкіндік береді

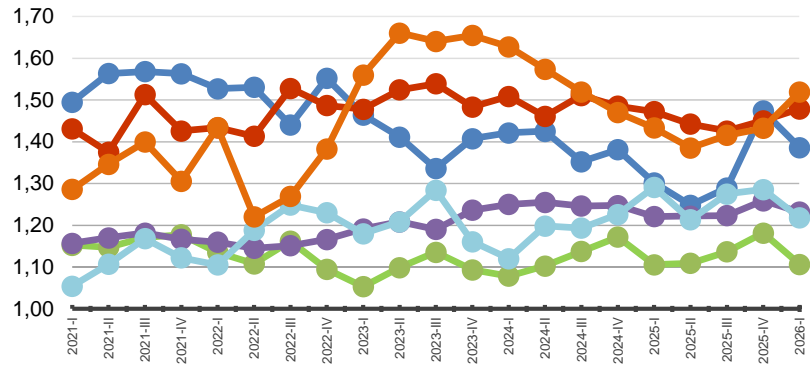
*Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

** Пайыздық төлемдер, салық және амортизациялық шығындар шегерілгенге дейінгі сату рентабельділігі

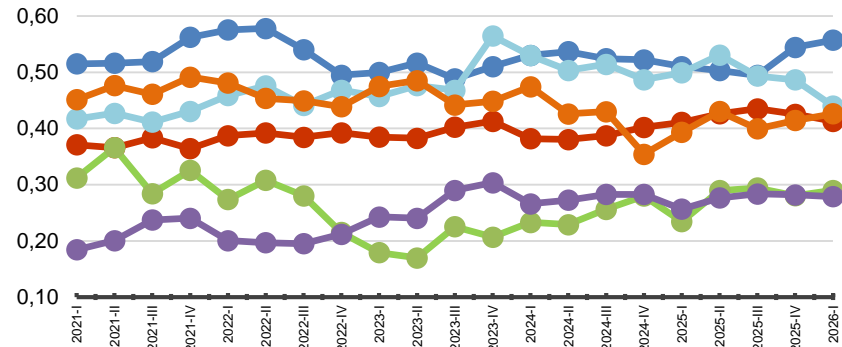
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

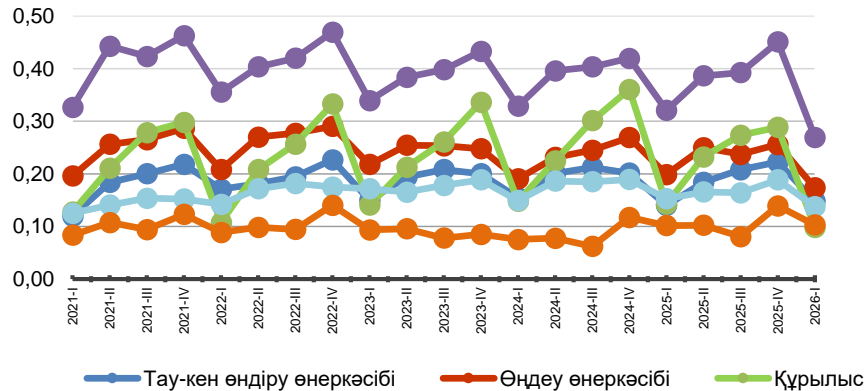
21-график. Ағымдағы өтімділік коэффициентінің динамикасы (АӨК)

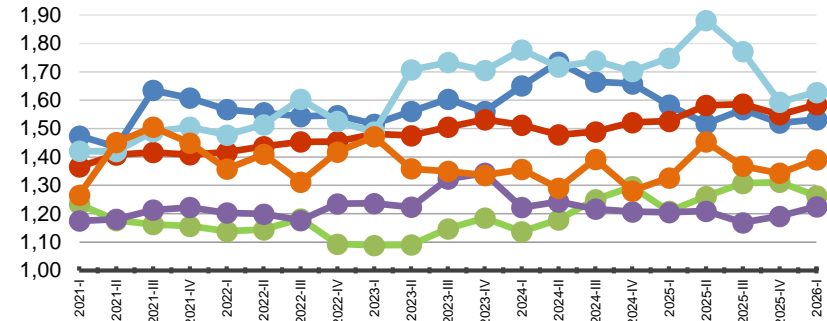
23-график. Өзін-өзі қаржыландыру коэффициентінің динамикасы (ӨҚК)

22-график. Активтер айналымдылығы коэффициентінің динамикасы (ААК)

24-график. Жалпы төлем қабілеттілік коэффициентінің динамикасы (ЖТҚК)

— Тау-кен өндіру өнеркәсібі — Өңдеу өнеркәсібі — Құрылыс — Сауда — Көлік және қоймада сақтау — Ауыл шаруашылығы

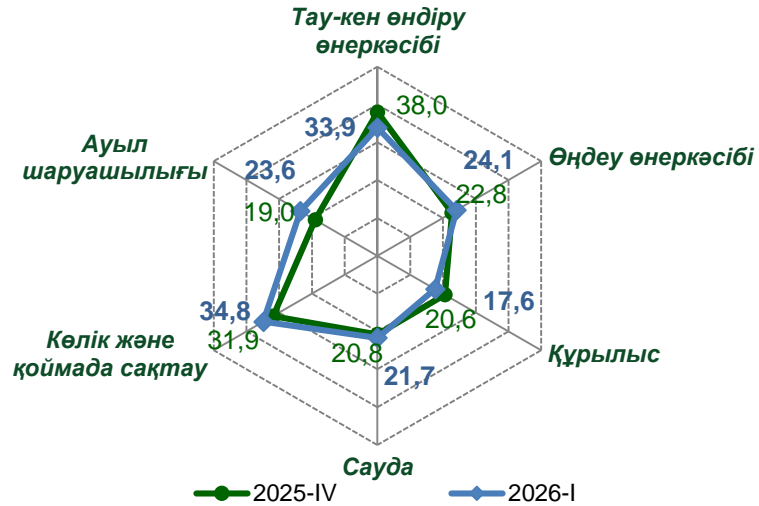
2026 жылғы 1-тоқсанда тау-кен өндіру өнеркәсібі және ауыл шаруашылығы салаларында кәсіпорындардың **қысқа мерзімді міндеттемелерін өтеу** қабілеті **жақсарды** (АӨК ұлғайды). Инвестицияларды өз қаражаты есебінен қаржыландыру мүмкіндігі (ӨҚК) тау-кен өндіру өнеркәсібі, құрылыс пен ауыл шаруашылығында ұлғайды.

Барлық салада іскерлік белсенділік (ААК) нашарлағаны байқалды. Кәсіпорындардың жалпы төлем қабілеттілігі (ЖТҚК) құрылыстан басқа барлық салада ұлғайды.

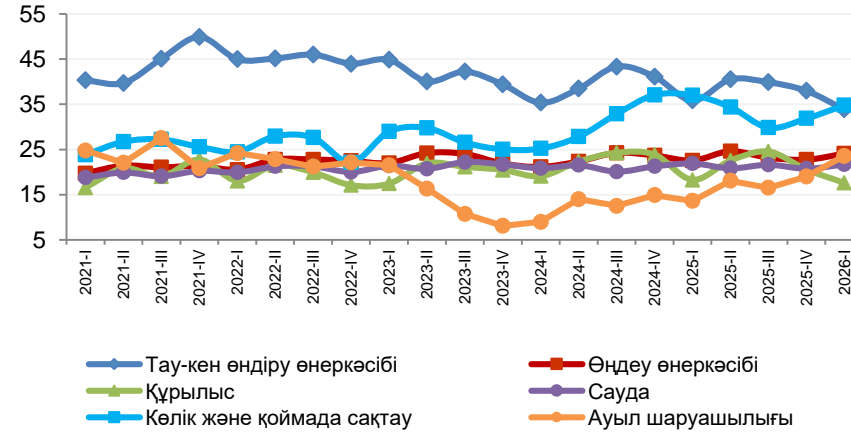
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

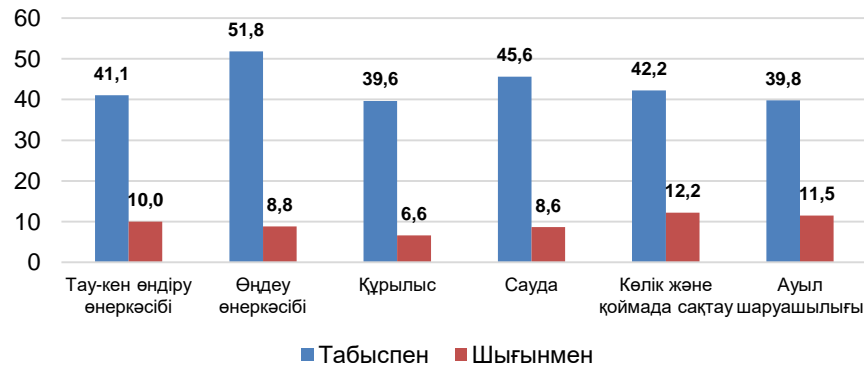
25-график. Сату көрсеткішінің орташа рентабельділігі*, %

26-график. Сату рентабельділігінің динамикасы*, %

27-график. Қаржылық жылды табыспен/шығынмен аяқтауды болжайтын кәсіпорындардың үлесі, %

Сату рентабельділігі (салық салғанға дейін және пайыздар мен амортизация төлеу бойынша шығыс шегерілгенге дейін) 2026 жылғы 1-тоқсанда тау-кен өндіру өнеркәсібі мен құрылыстан басқа, барлық салаларда өсті. Көлік пен қоймада сақтауда сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда жоғары.

Қаржы жылын **шығынмен** жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтауда жоғары (12,2%).

Қаржы жылын пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың ішінде өңдеу өнеркәсібі саласының бағалауы барынша жоғары (51,8%).

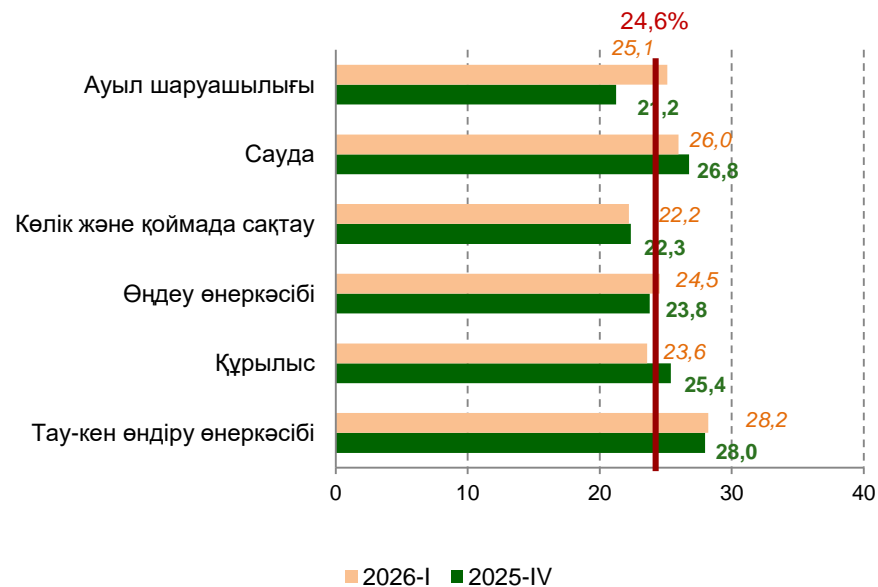
Қарастырылып отырған барлық салада жылды пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі жылды шығынмен аяқтауды күтетіндердің үлесінен көп.

*Орташа арифметикалық мәннің экстремалдық мәндердің әсеріне тәуелділігі жоғары болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

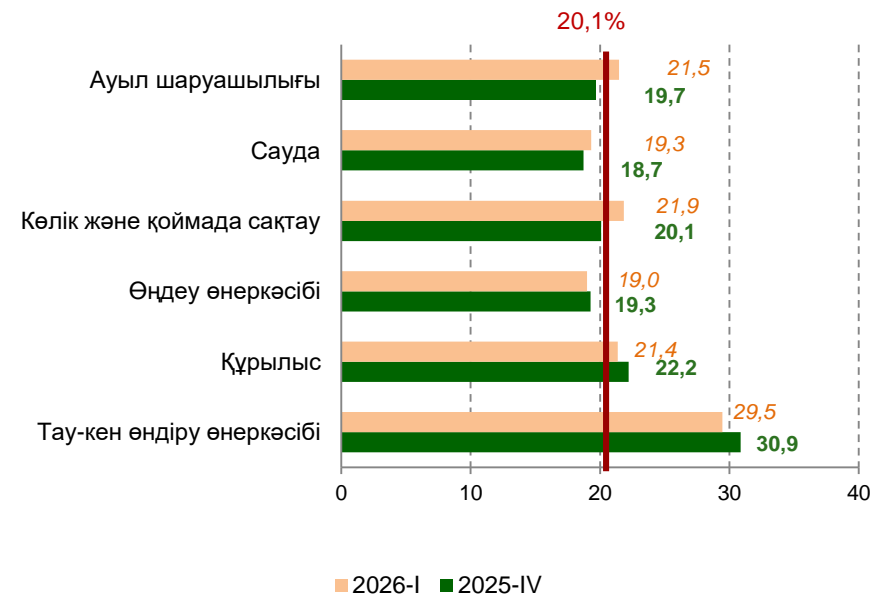
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау Салалардағы борыштық ауыртпалық

2026 жылғы 1-тоқсанның нәтижесі бойынша экономика бойынша орташа есеппен мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі бұрынғы **24,6%** деңгейінде сақталды, ал **кредиторлық берешек** бойынша осындай көрсеткіш **20,3%-дан 20,1%-ға** дейін шамалы төмендеді.

28-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

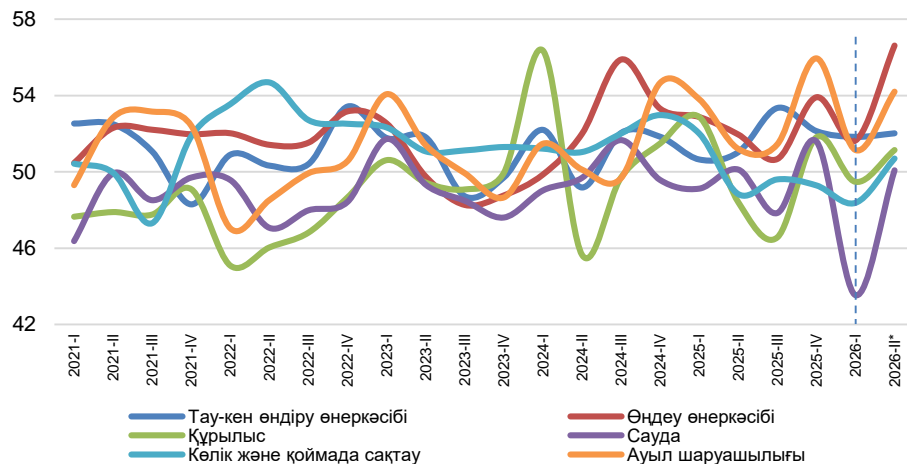

29-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

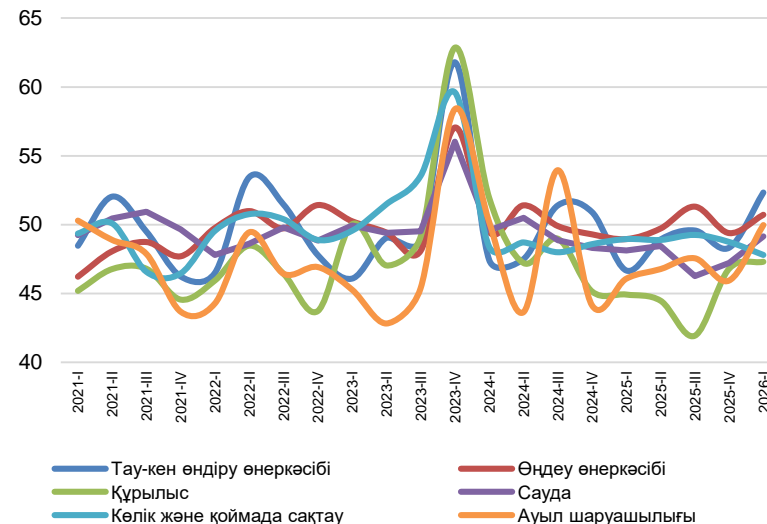

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау Еңбекақымен және жұмыспен қамту

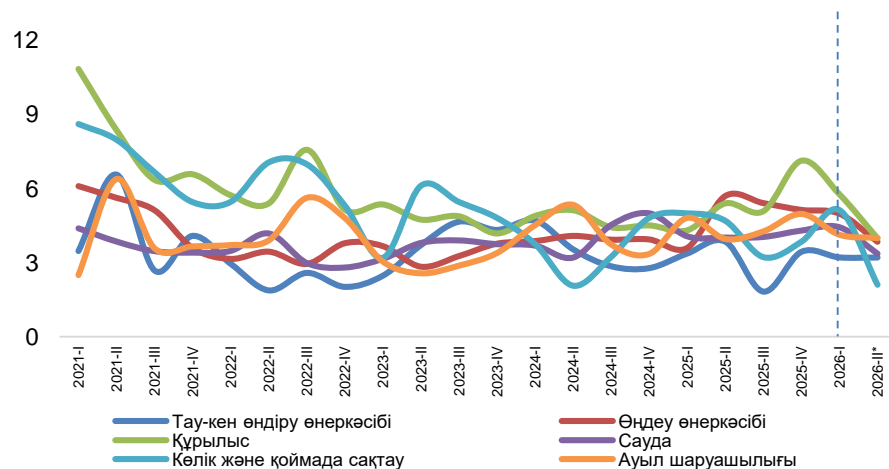
30-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі¹, ДИ²

31-график. Қызметкерлер санындағы өзгеріс³, ДИ

32-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі⁴, %

2026 жылғы 1-тоқсанда барлық салада **өндіріс көлемінің** төмендеуі байқалды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада өндіріс көлемінің ұлғаюы күтілуде.

Көлік пен қоймада сақтаудан басқа барлық салада **жұмыспен қамтылғандар саны** ұлғайды.

2026 жылғы 1-тоқсанда саудадан, көлік пен қоймада сақтаудан басқа барлық салада өз қызметкерлерінің **жалақысын төмендеткен** кәсіпорындар саны қысқарды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада жалақы жағдайы жақсарады деп күтіледі.

¹ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер

² ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

* Графиктерде 2026 жылғы 2-тоқсан бойынша кәсіпорындардың күтімі көрсетілген

³ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өндіру өнеркәсібін қоспағанда)

- **Бәсекелестіктің** неғұрлым ең жоғары **деңгейі әлі де** саудада **сақталуда**.
- **Дайын өнімге сұраныстың** оң динамикасы өңдеу өнеркәсібі мен құрылыста байқалды.
- 2026 жылғы 1-тоқсанда **дайын өнімнің бағасы** өсуінің ұлғаюы барлық салада аталды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада дайын өнім бағасының өсу қарқыны баяулайды деп күтілуде.
- Барлық салада **шикізат пен материалдар бағасының** өсуі ұлғайды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқыны баяулайды деп күтілуде.
- 2026 жылғы 1-тоқсанда барлық салада **өндіріс көлемінің** төмендегені байқалды. 2026 жылғы 2-тоқсанда барлық салада өндіріс көлемінің ұлғаюы күтіледі.
- Барлық салада **өндірістік қуаттардың** орташа өлшемді **жүктемесі** төмендеді. Осы көрсеткіштің ең жоғары мәні тау-кен өндіру өнеркәсібінде сақталды.
- 2026 жылғы 1-тоқсанда **сату рентабельділігі** тау-кен өндіру өнеркәсібі мен құрылыстан басқа барлық салада өсті. Көлік пен қоймада сақтауда сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда жоғары.
- Ресей рублі тау-кен өндіру өнеркәсібі, сауда және ауыл шаруашылығы саласында **басым**. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, көлік пен қоймада сақтау саласында **АҚШ доллары** басым.
- 2026 жылғы 1-тоқсанда барлық саладағы кәсіпорындар теңге бағамының **Ресей рубліне** және **АҚШ долларына қатысты өзгеруінің теріс әсері бәсеңдегенін атады**.
- Мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі өзгеріссіз қалды, ал мерзімі өткен **кредиторлық берешек** бойынша көрсеткіш шамалы төмендеді.